

ПЛАН ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
на 2023-2026 роки

Будь-яка людина має рівну з іншими цінність незалежно від статі, раси, етнічної приналежності, релігійних поглядів, віку, фізичних можливостей тощо. Гендерна рівність – це рівність прав, можливостей, цінності будь-якої особи. Саме тому гендерна рівність є складовою концепції права людини і стосується жінок і чоловіків. Водночас потреби різних груп жінок і чоловіків можуть відрізнятися, тому способи і підходи до врахування їхніх потреб мають бути різними.

Інтеграція до європейського співтовариства потребує істотної перебудови усіх соціальних інституцій та процесів на нових, демократичних принципах, вільних від будь-якої форми дискримінації, зокрема за ознакою статі. Такою є політика держав - членів Європейського Союзу, які проголосили одним з основних засобів демократизації суспільства політику гендерного мейнстримінгу (gender mainstreaming policy) як системну стратегію створення рівних можливостей для жінок і чоловіків, подолання асиметрії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та дискримінації за ознакою статі в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Саме тому в контексті європейського спрямування розвитку українського суспільства особливої значущості набуває впровадження у сфері освіти принципів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Рівність прав і можливостей гарантується українським законодавством. Зокрема, стаття 24 Конституції України гарантує всім громадянам рівні права і свободи, рівність перед законом, захист від дискримінації за будь-якою ознакою. Жінки і чоловіки мають рівні права і та можливості в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства.

На дотримання рівних прав і можливостей жінок і чоловіків орієнтований також Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків», який робить акцент на необхідності досягнення паритету та усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків у реалізації їхніх прав.

План гендерної рівності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (далі – ПГР ЧНУ) створено з метою реалізації в університеті політики, спрямованої на усунення дискримінації за будь-якою ознакою, підвищення поінформованості співробітників ЧНУ щодо можливого порушення їх прав і свобод, а також створення для всіх учасників навчального процесу однакових умов для успіху академічному середовищі.

Даний ПГР складений на основі результатів проведення гендерного аналізу. Ключовими питаннями його стали такі:

- Оцінка розподілу за статтю серед працівників ЧНУ, серед керівників структурних підрозділів ЧНУ, а також розподіл працівників за науковими ступенями;
- оцінка заходів щодо забезпечення гендерної рівності в ЧНУ, в тому числі за результатами міжнародного проєкту, реалізованого в ЧНУ;
- визначення проблемних ланок, пов'язаних з гендерною нерівністю в закладі вищої освіти.

В основі гендерного аналізу складу працівників ЧНУ лежить розподіл за статтю працівників за науковими ступенями, а також за посадою (станом на 01 березня 2023 року), що висвітлений в таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл працівників ЧНУ за посадами та науковими ступенями за статтю (станом на 01 березня 2023 року), в абсолютній кількості та у відсотках

	Всього	Чоловіки	Жінки	Відсоток чоловіків	Відсоток жінок
Загальна кількість працівників	1865	804	1061	41	59
Адміністрація	5	4	1	80	20
Керівники структурних підрозділів (декани/деканеси)	12	9	3	75	25
Завідувачі кафедри	73	42	31	57,6	42,4
Науково-педагогічні працівники	959	383	576	40	60
Кандидати наук	636	224	412	35,2	64,8
Доценти	447	174	273	39	61
Доктори наук	167	101	66	59,5	39,5
Професори	122	75	47	61,5	38,5
Заслужені працівники освіти	51	39	12	76,5	23,5

За результатами кількісного аналізу складу співробітників ЧНУ виявлено незначний дисбаланс в загальній кількості співробітників у бік більшого представництва жінок. Разом з цим, виявлена наявність гендерного дисбалансу (сегрегації), який проявляється в зменшенні кількості жінок на керівних посадах із зростанням рівня службової ієрархії. Результати реалізації міжнародного проєкту «Коли наука – жінка: фактори, що визначають наукову кар'єру жінок у Польщі та Україні» (за підтримки Паризького університету Дофіна, Франція), орієнтованого на вивчення найважливіших аспектів формування наукової кар'єри в залежності від статі, дозволили виявити маркери гендерної нерівності. Зокрема, чоловіки мають переваги у таких видах діяльності, як працевлаштування та відбір нових працівників (14%), доступ до неформального

впливового кола колег (12 %), отримання наставництва при прийнятті кар'єрних рішень (16%), привабливі або бажані завдання і ролі (12 %).

План гендерної рівності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича має на меті:

- подальше розповсюдження інформації про рівність, різноманіття та недискримінацію;
- пропагування рішень, пов'язаних з підтримкою рівності та подоланням дискримінації;
- протидія стереотипам, що існують в університетському середовищі;
- реалізація принципу гендерної рівності при прийомі на роботу та в кар'єрному просуванні;
- проведення заходів, спрямованих проти гендерно зумовленого насильства, включаючи сексуальні домагання.

Основними завданнями Плану гендерної рівності є такі:

- орієнтація на баланс між трудовою діяльністю та особистим життям і розвиток корпоративної культури;
- досягнення гендерного балансу на керівних посадах та на рівні прийняття рішень;
- забезпечення рівних можливостей для чоловіків і жінок;
- досягнення гендерної рівності при прийомі на роботу та кар'єрному просуванні;
- інтеграція гендерного виміру у зміст досліджень та викладання;
- заходи проти гендерно зумовленого насильства, включаючи сексуальні домагання.

Реалізація ППР дасть можливість отримати практичну вигоду від максимального використання потенціалу співробітників незалежно від статі, а працівники ЧНУ відчують свою значимість, цінність та роль у діяльності ЧНУ.

План гендерної рівності

№ з/п	Найменування заходу	Строк виконання	Очікуваний результат	Відповідальні виконавці
1.	Імплементация окремих положень Стратегії гендерної рівності Чернівецького національного університету до Концепції розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2023-2026 роки	2023	Деякі положення Стратегії гендерної рівності закріплені в нормативних документах	проректор з науково-педагогічної роботи з питань навчально-виховного процесу, Вчена рада університету, юридичний відділ
2.	Призначення уповноваженого з гендерних питань	2023	Призначено відповідальну особу за реалізацію гендерної політики в ЧНУ	Ректор проректори
3.	Створення Центру гендерної рівності	2023	Створено підрозділ для реалізації гендерної політики в ЗВО, формування гендерної	проректор з науково-педагогічної роботи з питань

			компетенції здобувачів вищої освіти, професорсько-викладацького складу, протидії дискримінації та гендерно зумовленому насильству, сексуальним домаганням	навчально-виховного процесу, уповноважений з гендерних питань
4.	Створення розділу на сайті університету з інформаційними матеріалами щодо реалізації принципу гендерної рівності	2023	Персонал усіх рівнів та за всіх обставин проінформовано щодо прав	уповноважений з гендерних питань
5.	Збір, аналіз та оприлюднення гендерної статистики університету	Щороку, 2023-2026	Регулярний збір даних про персонал, розділений за багатьма змінними (факторами), необхідними для розуміння принципу гендерної рівності	Проректори, керівники структурних підрозділів, уповноважений з гендерних питань
6.	Залучення університетської спільноти, у тому числі й студентства до відзначення важливих дат, присвячених проблемам гендерної рівності, недискримінації, гендерного насильства тощо	Щороку, 2023-2026	Формування щорічного «гендерного календаря», у якому будуть відмічені інформаційно-просвітницькі заходи, присвячені зазначеним важливим датам	уповноважений з гендерних питань, студентський парламент, студентська профспілка, відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти, ЦКіД
7.	Проведення інформаційно-просвітницькі заходів з питань гендерної рівності для науково-педагогічних та наукових працівників, а також для здобувачів(ок) (у тому числі за участю зовнішніх експертів).	постійно	Навчально-педагогічний склад та студенти усвідомлюють актуальність гендерних питань	уповноважений з гендерних питань Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
8.	Проведення тренінгів та семінарів для студентів стосовно протидії сталкінгу, мобінгу та інших видів насильства	постійно	підвищення рівня поінформованості співробітників/ць університету та студентів про форми, прояви, причини і наслідки різних видів насильства за ознакою статі	уповноважений з гендерних питань студентський парламент, студентська профспілка, відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти, ЦКіД

9.	Проведення тренінгів для студентів з питань недискримінаційних мовлення/мови	щороку	Здобувачі ознайомлені з основними принципами вживання недискримінаційних мовлення/мови	Студентський парламент Студентська профспілка Викладачі філологічного факультету
10.	Популяризація передового досвіду, пов'язаного з підтримкою кар'єри жінок-науковиць на факультетах та у підрозділах. Організація лекцій із запрошеними лекторами	постійно	Популяризовано історії успіху про кар'єру жінок у науці в Україні та у світі	уповноважений з гендерних питань Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
11.	Розробка програми з підвищення кваліфікації педагогічних працівників та перепідготовки кадрів з питань гендерної рівності і недискримінації	2023	Розроблено програми з підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань гендерної рівності	Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
12.	Організація курсів підвищення кваліфікації молодих науковців і викладачів закладів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича «Педагогічно-дослідницька компетентність молодого науковця та викладача вищої школи: актуальні виклики і перспективи» (у формі вебінарів)	щороку	підвищено кваліфікацію/ поінформованість молодих науковців і викладачів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	уповноважений з гендерних питань Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
13.	Підготовка до друку та видання збірки Історіографічне видання «Жінки-науковиці ЧНУ»	2025	Популяризовано історії успіху про кар'єру жінок в ЧНУ	відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
14.	Проведення інтерактивної гри «Крізь скляну стелю»	щороку	Сформовано навички визначення гендерних стереотипів	Студентська профспілка, студентський

				парламент відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
15.	Перегляд вистави «40 відтінків насильства»	2023	Розкрито проблему домашнього насильства, підкреслено важливість вчасного розпізнання насильства	ЦКід Студентський парламент
16.	Впровадження процедури подання скарги щодо настання випадку гендерно- зумовленого насильства, сексуального домагання, дискримінації за ознакою статі на робочому місці	2024	Документально визначена процедура дій у разі настання випадку гендерно зумовленого насильства сексуального домагання, дискримінації за ознакою статі на робочому місці	відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти уповноважений з гендерних питань профспілка викладачів та студентів

Ректор
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Роман ПЕТРИШИН